

SVOBODNA SLOVENIJA

Año (Leto) XVI (11)
No. (Štev.) 28.

“ESLOVENIA LIBRE”

BUENOS AIRES,
10. JULIJA (JULIO) 1958

Nova politična sila Latinske Amerike

Pred časom smo v zunanje političnem pregledu pisali o uspehih kršč. dem. strank v Zah. Nemčiji, Italiji, Belgiji in tudi Franciji. V kritičnosti evropskih dni, ki je že skoraj stalen pojav, se ljudstvo vedno bolj obrača v vrste tistih političnih predstavnikov, ki na osnovi kršč. dem. programa prinašajo v javno življenje novega duha in resničen napredek.

Podoben razvoj gre politično mnenje v deželah latinske Amerike. Iz strogo liberalnih in laicističnih okovov se je ljudstvo v vseh deželah pričelo najprej oprijemati idej, ki so v Evropi gospodovale pred zadnjo vojno, pa se zadnja leta, ko je politika močne roke stopila v ozadje, vedno bolj obrača k nosilcem nove ideje. Ta za latinsko Ameriko ni toliko v običajnem socializmu ali parlamentarnem komunizmu in tudi ne v strankah, katerih jakost sloni v posameznih bleščočih "caudillos" — voditeljih brez pravega in jasnega programa, kakor ravno v idejah kršč. demokracije. Argentinski primer, ki nam je pred očmi, nas ne sme zapeljati do napačnih zaključkov, kajti spričo možnosti odločitve med dvema kandidata za predsednika, so vse manjše stranke slabo odrezale. Poleg vsega je tukaj kršč. dem. stranka bila še zelo mlada — nekaj let življenja ima za seboj; toliko bolj težko delo pa čaka njene predstavnike, ki so bili izvoljeni v posamezne provinjske parlamente in občinske odbore, da med ljudstvo занesajo novo miselnost in pokažejo na novo silo, ki je doslej arg. volilec ni poznal.

Precej različen je položaj v drugih državah. In kratak pregled aktivnosti posameznih kršč. dem. strank bo pokazal na resničnost navedbe, da s kršč. demokracijo vstaja v latinski Ameriki nova sila.

V sosednjem Čilu bodo 7. septembra volili predsednika. Ako uspe demokratični skupnosti, da sedanji radikalni kandidat senator Bossay umakne kandidaturu v korist kršč. dem. kandidata Freya Montalve, potem bo ta z glasovi obeh strank brez dvoma izvoljen. Ako pa ne umakne, potem se bo Frey Montalva sam spustil v borbo, ker nikakor ne more dopustiti, da bi Čilenci imeli samo izbiro: ali liberalce Alessandri ali pa komunistični eksponent Allende. Za Freyem stoji tudi krepko kršč. dem. stranka sama, ki je odlično organizirana in ima že danes v senatu in parlamentu moč prvo vrstnega kova.

V Urugvajju se najstarejša kršč. dem. stranka latinske Amerike Unión Civica bori za spremembo volilnega zakona, ki je doslej dopuščal možnosti samo starim tradicionalnim strankam. Če do spremembe pride, potem bo stranka, lahko do dobra povečala število dosežanih glasov, ki so ji doslej prinesli 4. mesto po zastopstvih v parlamentu. Volili bodo novembra.

Brazilska kršč. dem. stranka se pripravljala predvsem na federalne volitve 3. oktobra letos. Tako je bil za kandidata za poslanca Sao Paula izbran Carvalho Pinto skupaj s Andrejem Franco Montoro, medtem ko je kandidat za Rio de Janeiro bivši kandidat za predsednika republike general Juarez Tavora, ki je napram Kubitscheku podlegel le z malenkostno razliko.

30. novembra bodo volili v Venezueli, kjer je bil za skupnega kandidata kršč. dem. stranke COPEI in demokratske stranke izbran bivši senator Rafael Caldera. COPEI je bila edina stranka, ki je ves čas režima Perez Jimenezu zdržala boj v podzemlju, odkoder je izšla močnejša, kakor je bila prej.

Te dni so imeli volitve tudi v Ekvadorju, kjer je Movimiento Social Cristiano doseglo lep uspeh. Volitev še niso izvedli v Boliviji, kjer Partido Social Cristiano, doslej v ilegali, računata, da bo obstoječi vladni režim Siles Suaza omilil sedanje odredbe in bo tako dopuščena borba pred volitvami. V Peruju, kjer je predsednik dr. Prado naklonjen kršč. dem., je uspeh kršč. dem. pri volitvah bil tolik, da so danes njeni glavni predstavniki merodajne osebnosti v parlamentarnem življenju. Tako je Luis Bedoya Reyes narodni tajnik za politične

"Narod ne želi ne starih, ne novih diktatorjev"

ZATRJUJE PREDSEDNIK DR. FRONDIZI

V Argentini je že od l. 1922 navada, da imajo pred praznikom narodne neodvisnosti 9. julija v Buenos Airesu višji častniki suhozemske vojske, mornarice in letalstva skupno tovariško večerjo s predsednikom republike. Tudi letos je bila napovedana, pozneje pa odpovedana. To se je doslej zgodilo samo štirikrat. In samo iz važnih razlogov.

Pripravo letošnje tovariške večerje so imeli na skrbi mornariški častniki. V njihovem imenu je nanjo povabil predsednika prejšnji četrtlet kontraadmiral Rial. V soboto je kontraadmiral Rial poslal predsedniku tudi svoj govor. Običaj je namreč tak, da na večerji govori najprej gostitelj, nato pa takoj predsednik republike. V nedeljskih listih pa je bilo objavljeno uradno sporočilo, da je tovariška večerja odpovedana. Kontraadmiral Rial je častnikarjem izjavil, da je za odpoved večerje zvedel iz listov. Na njihovo vprašanje, če so resnične govorice, da je kaznovan s hišnim zapornikom, je dejal, da v trenutku svojega sestanka s častnikarji, še ni bil aretirani. Pozneje je bilo uradno objavljeno, da je kaznovan z desetdnevnim hišnim zapornikom.

Predsednik republike je svojo poslanico oboroženim silam naslovil preko radia v torek zvečer.

V njej je med drugim poudarjal naslednje misli: Oborožene sile so bile ustvarjene zato, da bi Argentinci sami lahko odločili o svoji usodi. Pri volitvah

se je ljudstvo izjavilo za demokracijo, svobodo in pomirjenje. Narod ne želi ne starih in ne novih diktatorjev. To, kar je narod obsodil, se ne bo nikdar več povrnilo. Kdor misli drugače, bo ostal ob robu narodnega razvoja. Tisti, ki opravčujejo diktaturo v imenu demokracije, naj vedo, da tam, kjer je na oblasti vlada sile, ni demokracije, ne pravice in ne svobode. Demokracija vključuje svobodo, vključuje pa tudi red. Kot vrhovni poveljnik oboroženih sil je predsednik trdno odločen podvzeti konkretne ukrepe, ki bi bili potrebni za zaščito suverenosti, svobode in ljudskih pravic. Obnova republike zahteva, da so v polni veljavi etične dobrine. Z izvajanjem zakona se bo izpolnila globoka želja ljudstva, da bi republika živela moralno življenje. Ljudstvo si želi svobode in blagostanja. Zato pa je treba bistveno spremeniti ustroj gospodarstva. Dobiti je treba petrolej, premog, električno energijo in jeklo. Oborožene sile morajo doseči visoko stopnjo tehnične usposobljenosti.

Za doseg te ciljev je pa potrebno sodelovanje vseh, kajti vse družijo skupni ideali: sloga, svoboda, demokracija in napredek ljudstva. Argentina preživlja sedaj težke ure. Toda s skupnimi napori bo izšla iz teh težav in bo napredovala. Z božjo pomočjo bo narod dobil tudi to bitko, da bo končno Argentina postala močna država svobodnih ljudi.

Libanon pred odločitvijo

Državljska vojna v Libanonu, ki se je razvnela med pristaši sedanje Chamounove vlade in opoziciji in ki traja že več tednov, se bliža odločitvi. Spopadi so se začeli, ko je predsednik vlade Chamoun nakazal, da bi bil pripravljen vnovič kandidirati za predsednika in da bi bilo zato treba spremeniti tozadevni člen ustave. Ustava predvideva samo enkratno predsedniško kandidaturu. V izključno notranje probleme Libanona so se začele vmešavati nato druge arabske države, zlasti Nasserjeva Združena Arabija (Egipt in Sirija), katera je začela pošiljati čez libanonsko-sirijsko mejo vojaški material in moštvo upornikom. Nasser je to večkrat zanimal, Chamoun pa je vztrajal na obtožbi, tako, da so se ZN odločili poslati v Libanon opazovalce, ki naj na licu mesta prouče položaj. ZN komisija je po več dnevih ugotovila, da Chamounove obtožbe nimajo dokazilne podlage in da je državljanska vojna izključno notranja zadeva Libanona, brez vmešavanja sosednjih držav. V vladnih krogih Libanona je to ZN poročilo povzročilo veliko razočaranje. V Washingtonu poročilo niso povsem verjeli, prav tako ne v Londonu, kjer so ponovno objavili, da so prepričani, da upornikom prihaja pomoč od zunaj.

USA se je odločila, da pošlje libanonski vladi orožje in tanke, kar je tudi storila. Prav tako je ameriška šesta flo-

zadeve, Hector Cornejo Chavez najbolj briljantni govornik v parlamentu in šef sekcije splošno priznani strokovnjak Mario Polak. Skorajda brezupen boj je pri volitvah v Mehiko vodil Luis H. Alvarez, šef stranke Acción Nacional, kajti še vse prehode so posledice nekdanjega boja proti Cerkvi, da bi se kršč. dem. mogla zasedrati.

Kršč. dem. po miselnosti je sedanji predsednik Hondurasu dr. Villeda Morales; v opozicijo je šla kršč. dem. stranka v Costa Rici, kjer je njen kandidat za predsednika ing. Orlich podlegel napram liberalno-konservativnemu kandidatu; formira se podobna stranka v Panami in upati je, da bo z demokratičnim režimom v Kolombiji tudi mogoče misliti na postavitev temeljev novi stranki kršč. demokratov.

Po vsej latinski Ameriki je prodrla nova ideja, katere utrjevanje in širjenje se bo krepilo ne samo na posameznih mednarodnih kongresih, ampak predvsem pri praktičnem reševanju problemov, ki jih dandanes v nobeni državi latinske Amerike ni malo.

podobna tisti na Koreji, ki ji ni videti konca.

Poročilo ZN komisije je dvignilo prestiž upornikov in zadalo Chamounovi vladi silen udarec. Opozicija je prepričana, da bo Chamoun moral sedaj odstopiti ali pa začeti z uporniki pogajanja za kompromis. Chamoun doslej ni hotel objaviti, da ne bo drugič kandidiral za predsednika. Zato opozicija vztrajno zahteva takojšen njegov odstop. V slučaju da začne pogajanja, bo moral, po mnenju opazovalcev, Chamoun odstopiti in pristati, da parlament takoj postavi novega začasnega predsednika do prihodnjih volitev. Za kandidata opozicija predlaga grala. Fauda Čehaba, ki pa noče pristati na kandidaturu.

Chamounov položaj je omajen iz naslednjih razlogov:

1) Ker ZN komisija "ni našla zunanjega vmešavanja" v libanonsko državljansko vojno, vlada ne bo mogla zahtevati od Varnostnega sveta ZN, da pošlje ZN vojsko za zaščito libanonskih meja.

2) V glavni skupščini ZN ni mogoče zasigurati dvetretjinske večine za libanonske zahteve po "učinkoviti akciji", ker se je več manjših držav v ZN izreklo v prid upornikov in proti Chamounovi vladi.

3) Zapadne sile se ne nameravajo direktno vmešati v državljansko vojno.

4) Chamoun se tako more zanašati samo na svojo vojsko, toda gral. Čehab je objavil, da noče poslati vse svoje mešane krščansko-muslimanske vojske v borbo proti večinoma muslimanskim upornikom, ker bi s tem povzročil razdor v vojski ter spremenil sedanjo borbo v versko vojno.

5) Edina pot do rešitve je politični kompromis.

ZN komisija, ki šteje 125 članov, je pod vodstvom bivšega ekvadorskega predsednika Golo Plaze ostala še nadalje v Libanonu ter bo v kratkem začela z nočnim fotografiranjem libanonskih meja iz zraka, da "ugotovi morebitne nočne premike sirijskih prostovoljcev čez mejo v Libanon."

Trojni sestanek na Brionih

Egipčanski Nasser je pred dnevi prišel na obisk k Titu, ki ga je z vsemi častmi pričakal v Dubrovniku. Nasserja spremlja njegova žena, Tita pa Jovan-ka. Nasser je pripeljal s seboj tudi zunanjanega ministra Fawzija, Tito pa svojega zun. ministra Kočo Popovića. S Titom se je Nasser odpeljal na jugoslovanski ladji "Galeb" v Split, kjer so mu priredili bučen sprejem. V Splitu si je Nasser ogledal Dioklecianovo palačo ter nato odpoval na Brione, Titovo jadransko rezidenco.

Na Brionih sta se Tito in Nasser s svojima zunanjima ministroma začela razgovarjati o problemu Libanona, Cipra in odnosih do ZSSR. V torek je prišel iz Grčije na Brione še grški zunanji minister ter zato menijo, da bo vprašanje Cipra na tej konferenci igralo važno vlogo.

Zahodni opazovalci so mnenja, da se kuje med Titovo Jugoslavijo in Nasserjevo Združeno Arabijo nove vrste politični blok. Nasser je bil pred kratkim v Moskvi, kjer pa se ni hotel podrediti vplivu Kremlja. Skušal je poizvedeti, kakšne širše interese zasleduje ZSSR na Srednjem Vzhodu, kjer si prav Nasser vsa leta od svojega vzpona na oblast prizadeva dobiti vodilno vlogo v arab-

RAKETA NA LUNO 30. JULIJA?

Revija severnoameriške vojske "Missiles and Rockets" je objavila, da je mogoče pričakovati, da bodo iz USA izstrelili prvo poskusno raketo na luno okoli 30. julija t. l. Po poročilih iste revije se tudi sovjeti z vso naglico pripravljajo na izstrelitev svoje rakete na luno z oporišča ob Kaspijskem morju, da bi prehiteli Amerikance. Revija dalje poroča: "Potovanje bo trajalo štiri in pol dni. Raketa bo opremljena z radarjem in radiom ter jo bodo z zemlje zasledovali s tema dve instrumentoma in ne z optičnimi napravami." S to prvo raketo Amerikanci ne bodo nameravali zadeti lune, prav tako ne bodo vnaprej objavili izstrelitev rakete, če bi poskus propadel.

EL 9 DE JULIO

Con motivo de la celebración del 142º aniversario de la Declaración de Independencia se realizaron en el día del 9 de Julio varios actos en todo el país.

En la Capital federal se realizó en la iglesia Catedral un solemne teóum con formación de tropas al que asistieron presidente de la Nación doctor Arturo Frondizi con autoridades nacionales y eclesiásticas y el cuerpo diplomático extranjero.

A las 12 comenzó el desfile de los efectivos de las fuerzas armadas con rendición de honores, previa revista militar por el Presidente de la Nación.

La tradicional función de gala se realizó en el teatro Colon a las 21.30

9. JULIJ

V proslavo 142. obletnice proglasitve argentinske neodvisnosti so bile po vsej republiki razne prireditve. V Buenos Airesu je bila v katedrali slovesna zahvalna služba božja, katere se je udeležil predsednik republike dr. Arturo Frondizi z vsemi ministri ter ostalimi civilnimi in cerkvenimi dostojanstveniki ter člani diplomatskega zbora. Pred katedralo so bili razpostavljeni častni oddelki argentinske vojske, ki so predsedniku izkazali predpisane časti.

Po končanem cerkvenem opravilu je predsednik na avtomobilu pregledal po raznih ulicah razpostavljene enote argentinskih oboroženih sil, ki so bile pripravljene za veliko vojaško paradu. Ta se je pa pričela opoldne.

V gledališču Colon je bila zvečer tradicionalna gala predstava.

Tito vztraja pri svoji "čisti marksistično-leninistični" ideologiji.

Tako sta oba vladarja, Nasser in Tito, napram Moskvi in napram Zahodu vsaj v zunanji politiki na isti črti, t. j. po njih izjavah hočeta ostati "neutrarna", toda vedno na levi.

Med nju je sedaj vstopila še Grčija, ki je s sosednjo Turčijo sprta zaradi problema Cipra. Turčija in Grčija sta članici NATO in tvorita obrambni zid te organizacije v Vzhodnem Sredozemlju.

Politične in vojaške silnice tako v Vzhodnem Sredozemlju prepletajo eno drugo, na ta del sveta so sedaj uprte oči iz Moskve, Beograda, Aten, Ankare, Kaira ter Washingtona in Londona. Z libanonsko državljansko vojno in s problemom Cipra je postal boleča točka za Zapad in kalna voda za ribarjenje sovjetov in njihovih sopotnikov.

IZ TEDNA V TEDEN

V Ženevi v Švici so se 1. julija t. l. sestali na konferenco, na kateri proučujejo znanstvene možnosti o kontroli atomskih eksplozij, atomski znanstveniki USA, Anglije, Francije, ZSSR, Kanade, Češkoslovaške, Poljske in Rumunije.

Na sestankih, ki so tajni, znanstveniki proučujejo različne metode za ugotavljanje atomskih eksplozij.

Patriarh srbske pravoslavne cerkve Vikentije Prodanović je preteklo soboto umrl v Beogradu. Patriarh Vikentije je bil izvoljen za poglavarja 8 milijonske srbske pravoslavne cerkve leta 1950. Njemu pripisujejo zasluge za "normalizacijo" odnosov srbske pravoslavne cerkve s Titovim komunističnim režimom.

Na sestanku v Parizu sta De Galle in Dulles razpravljala o odnosih med Vzhodom in Zahodom, o problemu vrhovne konference, o organizaciji zahodne obrambe in o metodah pojačanja francoske vloge v NATO ter o problemih Srednjega Vzhoda, zlasti Libanona. Vprašanje Alžira Dulles ni hotel načeti.

Albanija je opozorila Italijo, da bo "dovolila" na svojem ozemlju zgraditev raketnih oporišč sovjetom, če bo Italija isto dovolila USA. Po poročilih zapadne tajne službe sovjeti tako oporišča v Albaniji že imajo.

Neznane, ki se je po sovjetskih poročilih podpisal za "W.", po poročilih britanske Scotland Yard pa s polnim imenom William Stanley Whales, v pismu, ki ga je, zopet po izjavi sovj. veleposlanika v Londonu Malika, poslal na sovjetsko veleposlaništvo in v katerem je zagrozil, da bi z bombnika odvrigel atomsko bombo v Severno morje v bli-

žini angleške obale, da bi opozoril svetovno javnost na nevarnosti atomske vojne, je ostal za sovjete še vedno misteriozni ameriški letalec z oporišča Ipswich v Angliji, Scotland Yard pa trdi, da ji je Whales končno izjavil, da pisma ni pisal in da je verjetno vsa zadeva sovjetska potegavščina s propagandnimi nameni. Vsekakor je pri stvari mogoče priti do treh zaključkov:

1) Če je pismo resnično pisal neki ameriški letalec, pa ga je Malik izdal, ko je prinesel pismo britanskim oblastem, to pomeni, da so sovjeti računali takole: Če letalec odvrže bombo, bodo Amerikanci mislili, da so jo odvrgli sovjeti in bodo v trenutku zasuli ZSSR z atomskimi bombami s svojo strateško letalsko silo. Sovjeti na to niso pripravljani in se Amerikancev boje.

2) Če so pismo sestavili sovjeti iz kakršnih koli razlogov, se jim propagandni trik verjetno ne bo posrečil, ker je Scotland Yard znana, da pred odločitvijo vrta do skrajnih možnosti za odkritje krivca in je skoro gotovo, da bo v tem slučaju našla pot do pravega pisca. Sovjeti bodo na ta način osmešeni pred vsem svetom.

3) Če je pismo pisal kak neuravnoteženec, pa so zopet sovjeti tisti, ki z izdajo pisma dokazujejo, da se boje ameriškega povračilnega atomskega napada.

Na predsedniških volitvah v Meksiko je zmagal Adolfo Lopez Mateos, 48 letni vodja liberalne stranke. Bil je znan kot odlični minister za delo. Nad 10 milijonov volilcev je istočasno izvolilo tudi 60 senatorjev in 162 poslancev.

PISMO IZ LONDONA

Jugoslavija na razpotju

Spretno zamišljena, ob najboljših izgledih začeta in nekaj časa presenetljivo plodonsna, Titova politika "aktivne koeksistence" je doživela fiasco. Mož, ki je pogumno stopal po visoko razpeti vrvi, se je nagnil in zdaj, zdaj utegne omahnuti v globino. Ali ga bo zopet prestregla mreža ameriške pomoči?

Tako kot leta 1948 je tudi sedanjí spor z Moskvo jugoslovansko vlado spravil v sila kočljiv položaj. Toda, pri tem, ko je ozadje prvotnega konflikta še vedno v znatni meri zavito v temo, je položaj sedaj popolnoma jasev. V razloku od druge strani in igri "aktivne koeksistence" so Rusi nedvoumno predložili, da jim ni, da bi jih kdo molzel zastoj. Na brutalen in prostaški način so Tita pozvali, naj plača račun, če hoče še naprej jesti pri njihovi mizi.

Glavna privlačnost sovjetske vabe je bila ravno v tem, da je Titu nudila edinstvene izgleda, da zavozevno gospodarstvo zopet postavi na zdrave noge. Kronično negativna zunanja plačilna bilanca, visoki dolgovi, ekonomska stagnacija in obupno nizka življenska raven prebivalstva — vse bi se dalo, tako so upali, v nekaj letih odpraviti s sovjetsko pomočjo. Samo, če bi, ko je bilo v načrtu, zgradili aluminijsko industrijo, bi Jugoslavija v dolgemletnem času proizvajala 600.000 ton te dragocene kovine letno. To je več kot danes znaša vsa evropska potrošnja. S tovarnami za umetno gnojivo bi dvignili poljedelstvo, in tako dalje. Vse to naj bi financiral sovjetski blok. Tistih 280 milijonov dolarjev, ki so jih sedaj vtaknili nazaj v listino, naj bi bil samo začetek. Morda bi iz vsega tega res kaj bilo. Toda, ne za ceno "aktivne koeksistence", ampak za ceno popolne udaje. In če te cenje Tito ni bil voljan plačati, tega ni storil iz ideoloških razlogov, ampak zato, ker ve, da bi takšna cena pomenila njegov in njegovega ožjega kroga fizični konec.

Temeljni nagibi v sporu med Moskvo in Beogradom izhajajo iz želje po čim večji oblasti, na političnem in gospodarskem polju. V končnem oziru je to seveda značilno za vse komunistično početje. Sklicevanje na Marxa in Lenina in na "zgodovinsko nujnost" je plašč, ki prekriva goli pohlep po oblasti.

Toda ideološko utemeljevanje te ali druge akcije ima navzlic temu svoj pomen, ki ga ne smemo podcenjevati. Saj drugače si je težko zamisliti zakaj bi komunisti — tudi kjer so čisto varno v sedlu — toliko napora uporabljali vprav za dokazovanje svoje pravovernosti.

Kdo ima torej "prav" v luči tistega, kar ena in druga stran imenuje "marksizem-leninizem"? Gotovo je eno. Če bi komunistični svet sprejel naziranja, ki jih obsega sedanjí program ZKJ, bi prenehal biti nevaren ostalemu človeštvu. Po vsej verjetnosti bi kaj kmalu razpadel v množico prepirajočih se frakcij, kar bi prizadela ljudstva hitro izkoristila in bi počistila z "diktaturo proletariata". Kam privede "Titoizem" — s svojim zanikanjem vodilne vloge ZSSR, z eksperimentiranjem z "delavskimi sveti" in zavzemanjem za druge oblike "odmiranja države", je Rusom in vsem komunistom nazorno predočil primer Madžarske. Kot je moskovski "Komunist" pravilno naglasil v svoji "bratski kritiki" jugoslovanskega programa, titoiistične ideje niso nič originalnega. Že v Leninovi dobi, da so nekateri skušali uveljaviti podobne misli. In Lenin je bil tisti, ki je stvari postavil na svoje pravo mesto. Stalin je bil le dosleden leninist.

In tako kot leta 1948 je "Zeri i Populit" povzdignil glas in Tita označil za "Judeža". Pekinški "Ljudski dnevnik" je pa izrečno zapisal, da je bila kominformaska resolucija pravilna.

Toda, mar ni Tito sam pritrjeval Sovjetski zvezi, ko je v krvi pomandrala madžarski narod? Mar ni sam jugoslovanski režim le kopija "stalinizma"? Vsaka resnična demokracija in "odmiranje države" sta Titovi vladajoči skupini danes prava tako tuja kot Kremlju. Ko so Džilasu januarja leta 1954 na plenumu centralnega komiteja ZKJ zamislili usta, je Kardelj za to uporabil argumente, ki do pičice odgovarjajo vsemu, kar je učil Stalin.

Vse to ima praktičen pomen: titovska ideologija ne more biti prepričevalna niti za komuniste niti za demokrate. In če kitajski komunisti danes najbolj divje napadajo Titov program, to ni slučaj. Titovi prijatelji na zapadu, in posebej v Angliji, so se zavzemali za pomoč brez vrvice" vprav v nadi, da

se bodo titoizma oklenili tudi drugi, zlasti pa Mao Tse Tung.

Pri tem pa nikakor nočem zanikati vrednosti, ki jo ima Titov konflikt z Moskvo za svobodni svet in posebej za jugoslovansko ljudstvo. Ta spor je vir upanja, ki položaj naših ljudi napravlja tako bistveno drugačnega od stanja, v katero je usoda vrgla ostale dežele za železno Zaveso. Ni dvoma, da je med vladajočimi krogi v Jugoslaviji sami nekaj takih, ki so nezadovoljni, ker je režim zabredel v slepo ulico in stagnira. Na zahodu, in predvsem v Ameriki, je sedaj, za odgovarjajočim pritiskom zopet sproži proces liberalizacije!

V obdobju, ko se na novo odpira vprašanje jugoslovanskega režima, pa pred važnimi nalagami stoji tudi emigracija. To je nedavno tega podčrtal dunajski dopisnik švicarskega lista "Neue Zürcher Zeitung" z besedami: "Naslednji korak bi moral biti sedaj ta, da tisti Jugoslovani, ki to morejo, začrtajo alternativo stagnirajoči diktaturi Tito-Rakovič, alternativo, ki bi odgovarjala problematiki te dežele in bi bila praktično uporabljiva".

Vprašanje alternative ni novo. Obstajalo je v vsej svoji aktualnosti v usodnih medvojnih letih v Londonu in nerešeno je ostalo do danes. Ni prostora, da bi se dotaknil vseh težav, ki stoje napoti sodelovanju demokratičnih sil v begunstvu. Vendar vsak ve, da je osrednji problem tu zamotan, duhamorno in bolešno "srpsko-hrvatsko pitanje". Naše slovensko vodstvo je do tega vprašanje že ponovno zavzelo stališče, ki ustreza življenskim koristim slovenskega naroda in je hkrati konstruktivno za vso Jugoslavijo. Saj v primeru kakega kaosa v Jugoslaviji — in ta more nastopiti vsak čas — lahko z gotovostjo računamo, da bo Italija skušala zasesti del slovenskega ozemlja.

Pozdraviti je zategadelj treba sleherni pobudo, ki jo opazimo pri odgovornih predstavnikih hrvatskega in srbskega naroda. Žal je teh pobud vse premalo. Z ozirom na to je posebno hvalevredno prizadevanje, ki ga zasledujemo pri določenem delu pripadnikov stranke HSS.

V Londonu živeti ugledni državnik iz tega tabora, g. Ilija Jukić, je neodvomen med tistimi, ki danes orjejo ledino v naporu, da se uglati usodno nasprotje med Hrvati in Srbi. V članku, ki ga je dne 28. aprila objavilo glasilo HSS; kanadski tednik "Hrvatski glas", je g. Jukić sedanje stanje odnošajev med obema narodoma označil kot "popolnoma nevarno temo." Prikazal je politično situacijo, v kakršni se je Jugoslavija znašla, in iz katere vsak trenutek lahko nastanejo usodopolni dogodki. Kar danes družijo jugoslovanske narode, da je le sovražstvo do komunističnega režima. Toda v primeru, da se spriči revolucije, zunanje intervencije ali drugih dogodkov, sproste latentne sile medsebojnega narodnostnega sovražstva, potem bi "plameni nove državljanske vojne bili zdaleč večji in strahotnejši od onih, ki so žareli v nesrečnem razdobju od leta 1941 do 1945." Zaradi tega pa, da treni ljudje doma upajo in pričakujejo "da bodo v času krize, če ne že pred njo, dobili priporočila in smernice od odgovornih predstavnikov v svobodnem svetu... katere bi jim omogočile, da bi že takoj v začetku obdržali vodstvo borbe v svojih rokah."

G. Jukić konkretno predlaga naj odgovorni predstavniki jugoslovanskih narodov v inozemstvu stopijo skupaj in naj osnujejo enotno platformo, vsaj za paralelno ukrepanje, če tesnejše skupnosti v sedanjih okoliščinah ni mogoče uresničiti. Skupni akciji pa naj bi bil namen predvsem ta, da se v Jugoslaviji prepreči državljanska vojna med narodi in se obvarujejo državne meje. Zahodnim zaveznikom bi bilo treba predočiti nevarnosti, ki jih vsebuje sedanjí položaj v Jugoslaviji. In v skupni poslanici zahodnim činiteljem naj jugoslovanski politični voditelji tako mení g. Jukić — v emigraciji posebno podčrtajo kako usodno bi bilo, če bi v primeru krize v Jugoslaviji Italiji poverili mandat za zasedbo našega ozemlja. Toda oddelki ameriške vojske okoli Verone in enote zahodne mornarice v Sredozemlju bi "mogle biti odločilni faktor v prid ugodnemu razvoju sleherni krize." Iz takšnega skupnega koraka pa naj bi bili izključeni "vsi tisti listi in skupine, ki žalijo najbolj sveta čustva bodisi slovenska, hrvatska ali srbska".

Na dlani je — kot g. Jukić pravilno

Nova gonja proti Slovincem na Koroškem

Na Slovence na Koroškem se je sprožil nov val napadov, krivičnih očitkov in groženj. Nosilci te grde gonje so avstrijski listi, pridružujejo se jim pa celo vladne osebnosti. V svojem sovražstvu do vsega, kar je slovenskega, vsem tem elementom še malo ni do tega, da bi sedanja avstrijska vlada, v kateri imajo poleg socialistov glavno odgovornost prav krščanski demokrati, izpolnila svoje mednarodne obveznosti napram slovenski narodni manjšini na Koroškem. Pri tem se pa še farizejsko trkajo na prsi, češ, marsikje bi bila narodna manjšina vesela, če bi uživala take pravice, ko jih imajo Slovinci na Koroškem.

Sedanjo sovražno gonjo proti Slovincem na Koroškem je začel že lanskega decembra list "Stern" z znano storijo s svetinjskimi zvonovi. Dne 10. maja t. l. je list "Kärntner Nachrichten", glasilo Koroške osvobodilne stranke, poročal, da je bila šele pred nekaj leti nanovo odprta slovenska gospodinjstva šola za dekleta. Ta list izhaja na Koroškem ter niti tega ne ve, da je prav letos ta šola slavila 50 letnico obstoja. In taki ljudje potem na netočen način tudi informirajo ostalo avstrijsko javnost. Nedavno se je v svojem govoru bavil s problemom Slovencev na Koroškem tudi obrambni minister Graf. Dejal je naj tisti Slovinci, ki jim v Avstriji ni všeč, "potegnejo iz tega posledice, kajti Avstrija da ne bo nobenemu branila izselitve".

Vrsto laži in grdih podtikanj je objavil tudi dunajski dnevnik "Die Presse". Med drugim lažno poroča, da slovenski

duhovniki na Koroškem odrekajo poslednjo popotnico tistim, ki se hočejo izpovedati v nemščini, slovenske šolske sestre pa da širijo iredentistično propagando.

Ne mine teden, da ne bi izšli hujskaški članki proti Slovincem tudi v "Salzburger Nachrichten", v graški "Tagespost" in v celovškem listu "Kleine Zeitung". Namen teh člankov je ustvarjati v nepoučeni avstrijski javnosti vedno večje nerazpoloženje proti slovenski narodni manjšini na Koroškem.

Za 27. maj je bil na Dunaju napovedan sestanek parlamentarnega odbora za manjšinske zadeve. Da bi ta odbor nastopil proti Slovincem, je bila organizirana akcija za pošiljanje protestnih brzojavov, pa tudi delegacije na Dunaj so bile pripravljene. Za to se je posebno prizadeval deželnozborski poslanec dr. Mayrhofer in tudi znana ponemčevalna družba Schulverein je bila in je še vedno z vso vmeno na delu proti Slovincem na Koroškem in proti obstoju tistih šol, ki jih doslej že imajo.

Slovinci na Koroškem so trdno odločeni, da bodo svoje pravice branili z vsemi sredstvi, ki jih imajo na razpolago kot svobodni in lojalni državljani, ki nimajo napram svoji državi samo dolžnosti, ampak tudi pravice.

Kot prvi odgovor so se na avstrijsko javnost obrnili z daljšim člankom v nemščini, ki so ga objavili v svojem listu. Naš tednik-Kronika pod naslovom "Karnten in Gefahr?!"

Akad. mladina Vzhodne in Srednje Evrope za svobodo svojih narodov

Med slov. protikomunističnimi organizacijami v Argentini, deluje v Bs. Airesu tudi Slovensko akademsko društvo. Že od svoje ustanovitve naprej je poleg predavanj, ki jih prireja za svoje člane, skušalo prodreti tudi v širšo javnost ter se povezati z drugimi študentskimi društvi po svetu. Zato se je rado odzvalo pobudi za ustanovitev zveze akademskih društev narodov izza železne zavese. Zveza je dobila ime Federación de Estudiantes Democráticos Exilados del Este y Centro Europeo — FEDECE — t. j. Zveza emigrantskih demokratičnih dijakov Vzhodne in Srednje Evrope.

V zvezi so zaenkrat včlanjeni Estonci, Letonci, Poljaki, Ukrajinci, Slovaki, Madžari, Slovinci in Hrvatje. Njen namen je medsebojno spoznavanje, študij problemov posameznih narodnosti, v glavnem pa, seznanjanje argentinske javnosti in zlasti argentinske akademske mladine z borbo za svobodo in demokratične svoboščine od komunizma zaslužjenih narodov.

V ta namen je Zveza emigrantskih demokratičnih dijakov Vzhodne in Srednje Evrope stopila pred argent. javnost in argentinsko akademsko mladino s posebnim proglasom, ki ga je izdala v nedeljo dne 6. julija, ko je v zvezi včlanjena akademski mladina od komunizma zaslužjenih narodov v Buenos Airesu položila venec na spomenik argentinskega Osvoboditelja generala San Martina.

V proglasu emigrantski demokratični akademiki najprej povedo, da ima njihova organizacija namen pripomoči k pravemu sporazumevanju med narodi in k vzajemnosti vseh ljudi v demokratiškem sožitju, nato pa naglašajo: "Člani društev, ki sestavljajo to zvezo, so študenti argentinskih univerz, ki obenem poznajo iz lastne izkušnje najbolj poniževalne totalitarne sisteme naše dobe. Izseljeni zaradi komunističnega

totalitarizma in sovjetskega imperializma, ki je podjarmil njih domovine, se pridružujejo moralnim silnicam, da je obnovitev človeštva možna le z vzpostavitvijo demokratičnih idealov, s samoodlobo narodov in z zagotovljenostjo človeških pravic in družbene pravičnosti. Vedo, da je za doseg pravega mira neobhodno potrebna zrušitev vseh diktatur in odločna odstranitev vseh totalitarnih ter imperialističnih sistemov in ustavitev preganjanj ter delanja razlik med ljudmi zaradi verskih, narodnostnih in rasnih vzrokov. Ko spet vstajajo s silnim zagonom ideali kontinentalne vzajemnosti in sodelovanja, okrepljeni v boju z diktatorskimi režimi v tem delu sveta, se FEDECE pridružuje vsem demokratičnim in naprednim zahtevam, ki jih oživlja vzvišeni duh amerikanizma, zavedajoč se, da je ta eden najvažnejših činiteljev v težnji po boljšem svetu."

Dalje poziva argentinsko in južnoameriško javnost naj raztegne "svojo solidarnost na vse zaslužjene narode Vzhodne in Srednje Evrope", ki štejejo 150 milijonov ljudi, katere je "totalitarne komunizem pahnil v materialno in duhovno siromaštvo". Obsoja zadnje usmrtitev Imre Nagya in njegovih tovarišev na Madžarskem ter svoj proglas nato zaključí s naslednjo prošnjo:

"Mladina Amerike, katere silna težnja po svobodi je prišla na dan vedno, kadar so jo hoteli podjarmiti, ne more ostati ravnodušna ob taki nečloveški tiraniji, ki zatira narode Vzhodne in Srednje Evrope, ravno tako, kot ne more brezčutno zreti na diktature v Ameriki ali kjerkoli drugje na svetu. Spričo nove obletnice argentinske neodvisnosti FEDECE prosi Argentine za solidarnost in moralno oporo v imenu svobode, da se stiši ideali, ki so obžarjali majške dogodke, razširijo med vse narode na svetu."

VSEM NAROČNIKOM IN BRALCEM SVOBODNE SLOVENIJE

V prejšnji številki smo obvestili vse naročnike in bralce, da nam je to leto tiskarna že dvakrat obetno povišala stroške za tiskanje lista. Obe povišanji znatno presegata povišek naročnine v let. letu. Napovedani so pa še novi poviški med letom. Kako visoki bodo, še ne vemo. Zato tudi še ne moremo dokončno povedati koliko bi moral vsak naročnik še prispevati, da bomo mogli kriti stroške izdajanja lista v letošnjem letu.

Upamo, da bomo mogli v teh novih okoliščinah premagati težave, nastale s

poudarja ob zaključku omenjenega članka — da bi s tako skupno akcijo mogli priti do vpliva pri najbolj merodajnih činiteljih na zahodu in bi s tem izpodbili ugovore, ki s teh strani prihajajo o tem, da na področju današnje Jugoslavije ni nobene alternative Titovemu režimu." B.G.

poviški tiskarskih stroškov, če bodo naročniki in bralci v celoti ustregli temle našim nujnim prošnjam:

1. Naročniki naj s plačilom tekoče naročnine ne odlašajo do konca leta, ampak naj jo poravnajo takoj.

2. Vsak naročnik, bodisi, da je že plačal letošnjo naročnino, ali jo bo še plačal, naj poleg redne naročnine 140 pesov, prispeva vsaj 20 pesov za tiskovni sklad.

3. Vsi naročniki naj čimprej poravnajo zaostanek naročnine v lanskem letu in naj ne čakajo naših opominov.

4. Vse podjetnike, trgovce in obrtnike prosimo in pozivamo, da pogosteje oglašajo v Svobodni Sloveniji in jo s tem podpirajo.

5. Vsi, ki niso še naročniki, naj takoj postanejo in naj ne berejo Svobodne Slovenije brezplačno pri znanjih in sosedih.

Svobodna Slovenija

ARGENTINA

V Argentini so se prejšnji petek spominjali 25. letnice smrti biv. predsednika republike radikala Hipolita Irigoyena. Za pokoj njegove duše je bila v katedrali zadušnica, pri kateri je bil predsednik dr. Frondizi z vsemi ministri in člani diplomatskega zbora. Spomin Hipolita Irigoyena je počastil tudi Narodni kongres s sprejetjem zakona o postavitvi spomenika Irigoyenu ter o proglatitvi hiše, v kateri je živel v zadnjih letih, za zgodovinski spomenik. Poslanci ljudskih radikalov iz province Bs. Aires so pa v poslanski zbornici za to provinco predložili zak. osnutek, po katerem naj bi se mesto Lanus preimenovalo v Hipolito Irigoyen.

V zadnjem času vlada predlaga senatu v odobritev imenovanje sodnikov. Ker nekaterih sodnikov, ki so bili na sedanje položaje postavljeni pod vlado osvobodilne revolucije, ni predložila v potrditev, je več sodnikov, ki so bili potrjeni, v znak protesta proti taki odločitvi vlade podalo ostavke. Na vrhovnem sodišču v Buenos Airesu je prišlo že ponovno do demonstracij. Sodniki v provinci Santa Fe so pa pozvali vlado naj vetira sklep provincijskega parlamenta, s katerim je odpravil nepremestljivost sodnikov. Če bo sklep poslanske zbornice obveljal, potem sodniki groze s stavko.

V Buenos Airesu so prejšnji teden pol drugi dan stavkali zdravniki po vseh bolnišnicah in ambulantah v protest proti Pok. zavodu transportnih nameščenec, ki je brez upravičenega razloga odpustil šefa zdravnika. Zdravniška gremialna federacija je odpust omenjenega zdravnika ostro obsodila ter znova poudarila, da se bo borila z vsemi sredstvi proti temu, da bi bili znova sprejeti nazaj v službo tisti zdravniki, ki so bili odstranjeni s svojih mest pod prejšnjo vlado. Stavka zdravnikov je grozila, da se bo raztegnila na vso republiko. Vanjo je posegel sam predsednik ter zdravnike zagotovil, da se bo zadeva pravično uredila, nakar so jo zdravniki prekinili.

Argentinska vojna mornarica je kupila od Anglije letalonosilko "Warrior" s prodajo svojih težkih križark "Moreno" in "Rivadavia" ter lahke križarke "Pueyredon".

V Argentini so 182. obletnico neodvisnosti Severne Amerike slovesno praznovali z odkritjem spomenika biv. Severnoameriškega predsedniku Rooseveltu. Je to drugi spomenik, ki ga ima Roosevelt. Prvi je v Angliji, drugi pa sedaj v Argentini.

V poslanski zbornici so v zadnjem času sprejeli več zak. osnutkov. Tako so soglasno ukiniteli vse uredbe v zakonu o bivanju, po katerem je lahko oblast inozemca, ki je živel v Argentini, zaradi kakega prestopka izgnala iz države. Pri izvajanju tega zakona so se dogajale velike zlorabe. Zato so govorniki v kongresu navajali, da je bil ta zakon sramota za republiko. Sprejeli so tudi zakon, s katerim so zaradi silnega tihotapstva, ki se je razvilo v zadnjih letih, poostrili zak. prepise o pobijanju tihotapstva. — Prejšnjo soboto so pa imeli poslanci v zbornici svojestne "tovariše". V zbornični dvorani so namreč poslancem govorili predstavniki upokojencev ter utemeljevali svoje zahteve po zvišanju pokojnin. Istočasno je pa izvajanja svojih predstavnikov pred kongresom na ulici podpirala velika množica upokojencev z raznimi vzkliki. — V poslanski zbornici so v zadnjih dneh sprejeli tudi proračun za parlament v višini 193.334.929 pesov. Argent. zvezni poslanci imajo sedaj dnevnic 15.000 pesov razen doklad za draginjo in potovanja.

Vlada je prosila senat za pristanev za imenovanje novih diplomatskih predstavnikov. Tako je predložil gral Justo Leon Bengoa, ki je bil pod pok. predsednikom Lonardijem nekaj časa vojni minister, pod Aramburujevo vlado pa nekaj časa v internaciji, precej časa po v preizkovalnem zaporu, za veleposlanika v Belgiji, za veleposlanika v Švici je predložil general Juan Constantin Cuaranta, dr. Mario Amadeo, biv. zun. min. v Lonardijevi vladi, je predložil za argent. veleposlanika pri OZN. Politično je dr. Amadeo pripadal kat. deničarsko usmerjeni polit. skupini Unión federal. Pri zadnjih volitvah je zagovarjal stališče, da mora ta polit. skupina podpreti dr. Frondizija, ne pa nastopati s svojim kandidatom. Zaradi tega je bil izključen iz Unión federal. General Videla Balaguer, ki je veleposlanik pri italijanski vladi, ostane na tem položaju še naprej, prav tako v Španiji kontra-admiral Toranzo Calderon.

Argentinska kongresna knjižnica ima 360.000 knjig. To so povedali v debati o proračunu za poslansko zbornico.

Novice iz Slovenije

Na zadnjem kongresu Zveze komunistov Jugoslavije v Ljubljani so od slovenskih komunističnih funkcionarjev prišli v CK ZKP naslednji: Viktor Avbelj, Aleš Bebler, Marijan Breclj, Janez Hribar, Albert Jakopič, Edvard Kardelj, Stane Kavčič, Slavko Komar, Boris Kraigher, Sergej Kraigher, Vlado Krivic, Dušan Kveder, Franc Leskošek, Ivan Maček, Miha Marinko, Bogdan Osolnik, Jože Potrč, Ivan Regent, Lidija Šentjura, Vida Tomšič, Janez Vipotnik, Olga Vrabič in Boris Zihlerl. V centralni revizijski komisiji sta pa Mitja Ribičič in Janko Rudolf. V vrhovni komunistični forum, Centralni komite, so letos prvič prišli od slovenskih komunistov Marijan Breclj, Albert Jakopič, Dušan Kveder, Bogdan Osolnik, Janez Vipotnik in Olga Vrabič. — Izvršni komite CK Zveze komunistov Jugoslavije je pa sestavljen takole: Josip Broz-Tito, Vladimir Bakarič, Ivan Gošnjak, Blažo Jovanovič, Edvard Kardelj, Lazar Koljesevič, Franc Leskošek, Miha Marinko, Djuro Pucar, Aleksander Randovič, Djuro Salaj, Petar Stambolič, Jovo Veselinov, Veljko Vlahovič in Svetozar Vukmanovič. Generalni sekretar je Tito, sekretarja pa Kardelj in Rankovič. Djuro Salaj je po kongresu umrl.

V Jugoslaviji je letos vpisanih v 15.521 šolah 2.569.589 učencev za osnovno in srednjo izobrazbo. V osnovnih in osemletnih šolah je vpisanih 2.246.237 učencev. Teh šol pa je 14.088.

Umrlí so v Ljubljani: Marija Pahner, roj. Škulj, Karel Tomažič, žel. v p., Ivan Rakovec, višji poštni kontrolor v p., Eleonora Watzak, upok. Lado Potokar, nameščeneec, Matija Podkrajšek, brivski mojster, Pavla Erklavec, članica SNG v p., Alojzij Steklasa, Ivan Gros, Ana Hodnik, roj. Lopatič, Janez Zalokar, žel. upok. Avgust Čadež, uslužbenec Drž. založbe Slovenije, Jože Kranjčec, mehaniški mojster, Ignac Sajovic, upokojenec, Sidi Ahazhizh, Pavel Konstantinovič Bezrukov, Božo Suknaič, upok. Karel Kos, dentist, Janez Skubic, Ivan Gaber, Anton Sterle, uslužbenec, Ljudmila Božič in Anton Coklin, upok. v Celju. Ivan Vodopivec, upok. v Mengšu, Anton Knap, biv. šolski upravitelj v Kranjski gori, Anton Žnidar, žel. uradnik v p. v Novem mestu, Janko Jakepec v Kamniku, Jože Golmajer v Beogradu, Vida Nahtigal, kemičarka v Novem mestu, Franjo Arzenšek v Celju, Marijana Novak, roj. Rak v Velenju, Jože Hočevar v Štepanji vasi, Marija Orej, roj. Graum v Devici Mariji v Polju, Blaž Ostrožnik, uradnik v p. v Celju, dr. Ivan Podpečan zdravnik v Celju, Franc Zore, v Slov. Konjicah, Anica Zaletel, roj. Benigar v št. Vidu,

SESTANEK ZAUPNIKOV SLS

je bil v nedeljo 29. junija t. l. ob desetih dopoldne. Kljub izredno slabemu vremenu se je zbralo blizu 60 zaupnikov iz Vel. Buenos Airesa. Na sporedu je bilo čitanje poročila predsednika stranke dr. Mihe Kreka ter predavanji Miloša Stareta in Rudolfa Smersuja. Temu sporedu je sledila debata o aktualnih vprašanjih.

Novčanov Herman Celjski na našem odru

V nedeljo, 29. junija, nas je Ciudadelski oder povabil na predstavo **Novčanovega Hermana Celjskega**, katera je bila tokrat izjemoma v cerkveni dvorani v San Justo. Vendar tudi ta dvorana ni niti zdaleka zadostala minimalnim zahtevam, ki jo take vrste drama za svojo primerno predstavitev nujno potrebuje. Oder je preplitev, brez nujnih zaodrskih prostorov in garderob, brez prostornosti, ki bi dovolil igralcem širokega razmaha, da bi res lahko sprostiti svojo igro, ne da so ob vsakem koraku v nevarnosti, da se zvrnejo v zaodrsko brezdna ali da se na odru samem ne zaletavajo drug ob drugega. Predstavljajte si igranje z občutkom, da nastopate v tesni kletki!

Zato še enkrat: za obstoj in razvoj naše zamejske kulturne delavnosti je pred vsem drugim potrebna lastna dvorana, primernejša kakor so vse te, v katerih gostujemo, pa po vsaki predstavi izgubljamo dragocene ustvarjalne kulis in zaves.

Dvorana je bila do kraja napolnjena, kljub ne ravno dobremu vremenu, in pričakovanja in navušenja za slovensko delo je bilo tudi dovolj.

S to predstavo se je Ciudadelski oder častno oddolžil spominu velikega dra-

Ivan Curk, zidar v Dolgi Poljani, Ivan Černilec, poš. v Podbrezju, Marija Kavčič v Dobropolju, Anton Golf, bisero-mašnik v Cerkljah pri Kranju, Fanika Jaklič, roj. Razinger v Novem mestu, Anton Ukmar v Vidnanju pri Puli, Edi Aškerc, ind. poslodovja v Trbovljan, Peter Veber v Železnikih, Rozalija Škedelj v Uršnih selih, Cecilija Mazovec v Zg.

SLOVENC I V ARGENTINI

BUENOS AIRES

Koncert Slov. pevskega zbora Gallus v vrsti koncertnih prireditev, ki jih reprezentativni pevski zbor slovenskih protikomunističnih emigrantov v Argentini Slovenski pevski zbor Gallus pripravlja letos za proslavo desetletnice svojega obstoja in delovanja, je bil v nedeljo dne 6. julija t. l. ob štirih popoldne cerkveni koncert v lepi buenosaireški baziliki Nuestra Señora de la Merced, na križišču ulic Reconquista in Cangallo. Udeležilo se ga je nad 800 Slovencev. Navzočih je pa bilo tudi več uglednih argentinskih osebnosti, ter predstavnikov drugih emigrantskih narodnosti v Argentini.

Slovenski pevski zbor Gallus je na tem koncertu nastopil s svojim moškim, mešanim ter otroškim zborom, izvajal je pa Haydnov zbor iz oratorija "Vse stvarstvo oznanja slavo", Foesterjev zbor "Ave Maria" iz opere Gorenjski slavček, Mavov "Večerni zvon" za moški, mešani in otroški zbor, Sattnerjevo "Vstal je Gospod" ter Haydnovo Marijajceljsko mašo za mešani zbor, soliste in orgle. Pri orglah je zbor spremljal g. prof. Jože sana, ki je na orglah odigral tudi Mozartovo Fugo v C duru.

Koncert, o katerem bomo prinesli strokovno poročilo v prihodnji številki, je pod vodstvom pevovodje g. dr. Julija Savellija lepo uspel ter so bili vsi Gallusovi pevci hvaležni, da so jim pripravili tako lep glasbeni užitek.

Šesti kulturni večer Slovenske kulturne akcije v priredbi njenega filozofskega odseka, je bil v soboto 5. t. m. v salonu Bullrich. Predaval je profesor Karel Rakovec, ki je v "psihološki in sociološki analizi dvojezičnosti" navajal razne primere: Obmejna prelivanja različnih jezikovnih skupin, narodne manjšine, kolonizacija in druge. Najdalje se je pa pomudil pri problemu dvojezičnosti in izseljenstvu in pokazal na probleme v tej zvezi.

Predavanje je bilo zanimivo in res aktualno. To je pokazala tudi debata, v katero so mnogi posegli in skušali zlasti s praktičnimi vzgledi osvetljevati problematiko dvojezičnosti v izseljenstvu.

Kulturni večer je otvoril in zaključil predsednik filozofskega odseka dr. Brumen. Zahvali, katero je izrekel predavatelju, so se pridružili vsi navzoči z željo, da bi to predavanje o tako važnem vprašanju ne bilo zadnje.

OSEBNE NOVICE

V župni cerkvi v Ramos Mejiji je imel včeraj slovesno srebrno mašo g. župnik Franc Novak. Poročilo o njej bomo prinesli v prihodnji številki.

V petek dne 4. julija t. l. sta dospeli

Kašlju, Mila Pohar, roj. Kolenc v Celju, Marija Štrumbelj iz Iške vasi pri Igu, Mihael Lah v Vrhpolju, Martin Dugar v Mariboru, Marija Bergant, roj. Smolec v Mariboru, Karel Berlot, žel. upok. na Savi, Rozalija Kralj na Brezovici, Andrej Pleško, upok. v Bizoviku, Drago Andrianič, biv. lekarnar v Novem mestu, Franc Bidovec, tov. upok. v Koroški Beli, Ivana Dolinar v Mengšu, Franja Knez v Dravljah, Karolina Kreutz, roj. Janša v Sevnici in Angela Baumkircher, roj. Mihevc v Litiji.

ADROGUE

Domobrantska proslava

Našo domobrantsko prireditev (22. junija) je začela črtica Lojzeta Novaka Zgodbe neznanih vojakov. Sledila je recitacija štirih sonetov Vladimirja Kosa pod naslovom Srečanje s smrtjo. Bogoslovski pevski zbor je zapel štiriglasno venček Nebo žari. Osrednja točka programa je bil govor, v katerem smo zrlí domobranstvo v njegovih in miselnih osnovah. Zaključil je prireditev venček domobrantskih koračnic (plošče), razporejenih po časovnem zaporedju in zvezanih med seboj s potrebnim besedilom. Vsa prireditev, ki je bila vokalno in okusno pripravljena prostor (rdeča zavesa), zgoraj domobrantski grb, spodaj Slovenija, iz katere raste navzgor velik križ, na levi besede: dom, narod, Bog in na desni velika slovenska zastava, ki spodaj v loku končuje v mejah Slovenije), je spet oživila tisti zgodovinski čas, in izzvenela v hvalničnost do naših vojakov.

BARILOCHE

7. redni letni občni zbor SPD Bariloche 21/6 so zborovali bariloški slovenski planinci. Poročila odbornikov so podala razvoj društva v preteklem letu in pokazala na planinske storitve in gospodarski napredek. Poleg večjih argentinskih odprav na Antarktiko in v južni Čile, pri katerih so sodelovali — oziroma še sodelujejo — naši najpoznatejši gorniki, se je omenjal tudi znaten porast slovenskega gorskega turizma iz Buenos Airesa.

V gospodarskem oziru se kljub malenkostnim gmotnim sredstvom uspešno nadaljuje urejanje Planinskega stana. Napori obeh sekcij SPD so za enkrat usmerjeni v to delo in bi bilo neprimerno začeti kaj drugega, dokler stan ni dovršen.

BARILOCHE

7. redni letni občni zbor SPD Bariloche

21/6 so zborovali bariloški slovenski planinci. Poročila odbornikov so podala razvoj društva v preteklem letu in pokazala na planinske storitve in gospodarski napredek. Poleg večjih argentinskih odprav na Antarktiko in v južni Čile, pri katerih so sodelovali — oziroma še sodelujejo — naši najpoznatejši gorniki, se je omenjal tudi znaten porast slovenskega gorskega turizma iz Buenos Airesa.

V gospodarskem oziru se kljub malenkostnim gmotnim sredstvom uspešno nadaljuje urejanje Planinskega stana. Napori obeh sekcij SPD so za enkrat usmerjeni v to delo in bi bilo neprimerno začeti kaj drugega, dokler stan ni dovršen.

Ker je Planinsko društvo edino slovensko društvo v našem kraju, se bavi tudi s prosvetnim in društvenim delom ter je preteklo zimo priredilo uspeli kulturni večer.

Bariloško sekcijo SPD bo v prihodnjem poslovnem letu vodil sledeči odbor: predsednik Lojze Grzetič, tajnik Peter Arnsšek, blagajnik Blaž Razinger, gospodar Milan Godec, odborniki: Joško Simčič, Jože Poleg, Janko Habjan, VA

BOŽIDAR BAJUK — 50 LETNIK

V seznamu letošnjih jubilarov imamo zapisanega tudi profesorja Božidarja Bajuka v Mendoza. Po teh podatkih je dosegel 50 letnico svojega življenja 4. julija. Ko smo pa pogledali v gradivo, ki ga zbiramo za emigrantski biografski leksikon, smo ugotovili, da se je pod Andi v sončni Mendoza srečal z Abrahamom že 4. junija t. l.

Jubilantovo javno udeleževanje je bilo znano že doma, še bolj pa v begunstvu in v emigraciji. Rodil se je 4. junija leta 1908 na Dunaju. Po končani klasični gimnaziji v Ljubljani leta 1927, je diplomiral na fil. fak. ljubljanske univerze l. 1931 iz klasične skupine, prof. izpit iz klasičnih jezikov in slovenščine je pa napravil leta 1936.

V domovini je služboval kot profesor na zasebni nižji realni gimnaziji pri uršulinkah v Ljubljani, na 2. realni drž. gimn. v Lj., 7 let na klasični gimnaziji v Mariboru, nato na prosvetnem oddelku banke uprave in končno na 3 drž. realni gimn. v Ljubljani. Leta 1945 je odšel v begunstvo. Na slovenski begunski gimnaziji v Lienzu na Tirolskem in v Spitalu na Koroškem je bil 2 leti profesor in gimn. tajnik. Zaradi preganjanja pod angl. oblastjo, je moral oditi v ameriško zono ter je leta 1948 v Astenu pri Linzu prevzel upravo taborišča ter učiteljsko mesto v Slovenski begunski ljudski šoli. V Argentino je prispel oktobra meseca 1948. S svojo družino in svojimi starši je odšel v Mendoza. Tu je dobil pri Provijsijski direkciji za parke in poti najprej zaposlitev kot tečajnik pri zidarjih, nato pa je prišel v pisarno kot uradnik. Novembra 1954. je dobil pomočno delo pri direktorju Centralne univerzitetne knjižnice v Mendoza. Od marca 1955 dalje po je profesor knjižničar za Zavodu za znanstveno raziskovanje mendoške univerze.

Jubilant se je začel javno udeleževati že v dijaških letih. Kot akademik je vodil dve leti znani Akademski cerkveni pevski zbor v Ljubljani, zatem daljšo dobo mladinski srednješolski farni zbor za Bežigradom. Več let je bil tajnik Pevske zveze v Ljubljani, eno leto je vodil tajniške posle tudi v narodno-obrambni organizaciji Slovenska straža. V Mariboru je bil znan po svojem sodelovanju v dijaškem izvenšolskem prosvetnem življenju. Po Spodnji štajerski je organiziral podeželske pevске zore za Pevsko zvezo. Od akademskih let naprej je v svojem zbiral slovensko pevsko narodno blago, zlasti po Koroškem.

V begunstvu je bil nekaj časa predsednik Slovenskega begunskega pevskega

V zadnjih treh letih so se plače povišale za 60%; za koliko se je pa povečala med tem vrednost tvojega denarja, ki ga imaš spravljene doma?

Naloži vendarle že enkrat svoje prihranke tako, da bodo imeli vedno večjo resnično vrednost. Sam veš, da je že dolgo, dolgo tega, odkar Ti tako svetuje PROMET SRL (edina družabnika brata Krištof), Cap. m\$ñ 100.000.— 25 de Mayo 533-3 nadstropje, T.E. 31-6435.

NAROČAJTE IN ŠIRITE SVOBODNO SLOVENIJO

Zato ne dovoli ljubezni med njim in Veroniko, preprosto lepoticco z Desenic, ter si vtepe v glavo, da ta mora s poti.

Celotna teža drame sloni v glavnem na štirih nosilcih: Hermanu II. Celjskem — g. Janez Perharič, Barbari Celjski — ga. Nataša Smersu, Veroniki Deseniški — gđ. Fani Grum in židu Aronu — g. Jože Urh.

Perharič je menda edini, ki se mu je lahko z zaupanjem poverila vloga Hermana in se je dokaj približal v njej pisateljevi zamisli: predstaviti mogočnega in trdosrčnega oblastneža. Njegova igra je bila na višini, le ko bi bil še mesto recitativa naravnosti, bi bil Herman boljši in popolnejši. Barbara Celjska, ljubka kraljica ogrska, v mejah svojega dostojanstva, plemenitih kretenj in prepričljive naravne igre. Veronika Deseniška je z neugnano življenjsko silo in prikupnostjo, zlasti v tretjem dejanju, skupno s Hermanom zaigrala svojo najboljšo igro, dočim je bil žid Aron gotovo prvi med najboljšimi in je morda ta njegova kreacija doslej resnično najboljša, kar jih je Urh v vrsti svojih dobljih likov ustvaril. Neposredno k tem bi pristel dostojanstveno igro duhovna Eneja Silvija — g. Špeha in meniha Melhiorja — g. Hribovska. Dobro skupno so tvorili židje: gg. Zupanc, Fajfar in Pavlič. Hermanovega pribočnika, So-

teškega, je izoblikoval g. Novak in viteza Heriča g. Kastrevc. Hermana mlajšega je zaigral g. Miklavc, v vlogi Blažene pa se je lepo predstavila gđ. Havelkova. Friderik je bil poverjen g. Trillerju, ki se je trudil približati se zahtevam igre, a smatram, da je bil za njo napačno izbran. Jetničarka, gđ. Štefancičeva, se vedno močneje, in to z uspehom, uveljavlja pri tem odru. Glasnik, g. Ribnikar, dvorjani, dvorjanke in straže so zvesto izpopolnili ansambel.

Režiral je g. Špeh in moram priznati, da je poleg velikega poguma, lotiti se tovrstnega dela, pokazal tudi bogato rutino in z mnogimi svojiskimi zamislami premagal velike probleme prostora in tehnične pomankljivosti odra. Šepetala je gđ. Smersujeva.

Drama izhaja iz leta 1426 in se godi na tedanjem celjskem gradu: njeno zgodovinsko barvo so podajali primerni in bogati kostumi, veren odsev tiste velike dobe, kakor je temu pridal močan pou-darek tudi masker.

Poudarjam: priprava drame je zahtevala velikega napora in časa in dobre volje. Predstava je dobro uspela in v naše gledališke anale smemo zapisati nov uspeh slovenske gledališke delavnosti v zamejstvu.

Vsak teden ena

KAJ TI JE DEKLICA ...

Kaj ti je deklica, da si tak žalostna? Kaj mi je, nič mi ni, srce me boli. Fantič na vojsk' leži, fantič le vstani mi.

Kako ti vstati čem, k' me kroglja tiši. Oblekla bom črni gvant, saj to je bil moj fant, saj to je bil moj fant, k' zdaj mrtev leži.

ga zbora. Skrbel je za izvenšolsko prosvetno delo med dijakmi, organiziral sam ali pa sodeloval pri slovenskih kulturnih in prosvetnih prireditvah v taboriščih, začel ter vodil "bralne večere" s čitanjem in razlago domačih knjižnih del ter razgovori o aktualnih vprašanjih.

Po prihodu v Mendoza je od vsega početka vodil in organiziral slovensko izseljenjsko življenje. Bil je tajnik Pripravljalnega odbora za ustanovitev Društva Slovencev v Mendoza, organiziral je pevski zbor ter ga vodil do marca 1951. Po ustanovitvi mendoškega Društva Slovencev je bil njegov prvi tajnik. Vsa leta vodilno sodeluje pri delu odseka Slov. fantovske zveze, v Dekliškem ter v dijaškem krožku. Skupno s katehetom sodeluje z vso vsmo v slovenskem tedenskem šolskem tečaju.

Vsa ta leta v Mendoza piše članke za razne slovenske protikomunistične emigrantske liste in revije. Tako za Zbornik-Koledar Svobodne Slovenije, tednik Svobodna Slovenija, versko revijo Duhovno življenje in kulturno revijo Slovensko beseda. Prav tako stalno sodeluje pri šapirografiranem mesečniku Glasnik Društva Slovencev v Mendoza. V člankih obravnava zlasti problematiko slovenske dijaške mladine v emigraciji ter si z veliko požrtvovalnostjo in nesebičnostjo prizadeva, da bi jo narodno in versko ohranil svojemu narodu.

Ob 50 letnem življenjskem jubileju se tudi Svobodna Slovenija z hvaležnostjo spominja vsega dela, ki ga je že doslej jubilar opravil za slovenski narod, za njegovo pevsko kulturo in bogastvo, zlasti pa za slovensko mladino ter prosi Boga, da bi mu naklonil še dolgo življenje v krogu svoje družine, da bi lahko v polni meri svojemu narodu dal vse to, kar bi mu rad, da bi lahko v svobodi zapel hvalnico svojemu Stvarniku, njegovi mladini po lahko še doma razodeval lepoto slovenske govornice in besede.

Bog ga živi še mnogo let!

SLOVENC I PO SVETU

AVSTRALIJA

Slovenci v Sydneyu so imeli ob obletnici kruto pobitih žrtev komunizma zanje mašo zadušnico v nedeljo 8. junija ob pol enajstih dopoldne. Udeležba je bila zelo lepa.

Na strojni fakulteti tehnološke univerze v Sydney je diplomiral za strojnega inženirja Stanko Samsa iz Ilirske Bistrice. Maturiral je leta 1948 na slovenski realni gimnaziji v Trstu. Njegovi promociji za strojnega inženirja se ja pa takoj naslednji dan pridružil še (Nadaljevanje na 4. strani)

NEKAJ IZ GOSPODARSKEGA ŽIVLJENJA

Severnoameriška gospodarsko-financijska revija Fortune je pred kratkim prinesla stvaren članek o sedanji US gospodarski politiki, s posebnim oziranjem na njeno zunanjetrgovsko politiko. Revija se predvsem odločno zavzema za čimprejšnjo odpravo tkzv. zaščite v amer. gospodarski politiki napram amer. producentom in izvoznikom in svetuje, da bo bistveno treba spreminiti politiko v smeri počasne odprave vseh nepotrebnih in škodljivih carinskih predpisov. Bolj liberalno gospodarstvo bo ugodno vplivalo ne samo na domačem trgu, ampak predvsem v odnosih s svetom, kajti, če bo tujim uvoznikom omogočeno prodajanje svojih artiklov v USA ob malenkostni carini in večji svobodi pri uvozu, se bo tudi amer. trgu sčasoma odprlo več tržišč. Potem ko re-

vija navaja najbolj nujne ukrepe, tako odpravo carinskih določil in vseh izjemnih določb v posameznih pogodbah, se tudi zavzema za odpravo doslej veljavnega načela "buy american" — ameriški "svoji k svojim", ki je precej škodoval, kakor meni revija. To velja predvsem za vse drž. nakupe, kjer je pogosto razvit protekcionizem, ki bi ob cenejših ponudbah iz tujine — ki so zelo pogoste — bil avtomatično odpravljen — Otežkočenje uvoza iz Južnoameriških držav je v bistvu slonelo na temeljitih carinskih določilih, ki so ščitila ameriške producente napram cenejšim ponudnikom.

Nemško podjetje Braunschweiger Maschinenbauanstalt je v čilskem kraju Llanquihue dokončalo drugo tovarno za izdelovanje sladkorja iz sladkorne pese. Tovarna je veljala 5 mil. dolarjev in 4 milijarde čilskih pesov, letna produkcija pa bo 4000 ton.

Moskovski dopisnik angl. kom. lista Daily Worker javlja, da je direktor Kruppovih tovarn Berthold Beitz podpisal s Sovjeti dogovor o postavitvi tekstilne tovarne nekje v ZSSR v vrednosti 50 milijonov nemških mark — okrog 12,5 milijonov dolarjev.

Novica egiptovskih listov, češ da je ZSSR ponudila državam Bližnjega vzhoda, ki imajo petroleje, vso pomoč pri črpanju petroleja proti 10% udeležbi svoj. kapitala, je v zahodnih prestolnicah vzbudila precej presenečenja in tudi dvomov o poštenosti ponudbe.

PO SPORTNEM SVETU

Športno in dnevno časopisje v Buenos Airesu se še vedno bavi z argentinskimi neuspeli v Švedskem. Mnogi kritiki se ne zadovoljujejo s preiskavo dogodka, ampak zahtevajo odstop članov uprave A.F.E. (Argentinske nogometne zveze). Medtem se je ponovno pričelo prekinjeno prvenstvo A.F.E. Borba za "pike" je spet privabila lepo število gledalcev na igrišča, ki so pustili v blagajnih 728.507.— pesov. Gledalci pa so si precej privoščili igralce, ki so igrali na Švedskem.

Na ameriškem tekmovanju v desetoroju je zmagal Johnson s 7.754 točkami, drugo mesto je zasedel Kitajec Yang. Konec tega meseca so bosta v desetoroju pomerili ZDA in ZSSR v Moskvi.

V Moskvi je pričel 9. svetovni turnir v telovadbi. Po tretjem dnevu je vrstni red naslednji: ZSSR 143,2, Japonska 141,4, ZDA 136,95, slede: Finska, Poljska, Vzh. Nemčija, Avstrija, Jugoslavija, Bolgarija, Rumunija, Kitajska, Zah. Nemčija, Francija in Južna Afrika. Istočasno je tam tudi plavalni troboj med ZSSR, Madžarsko in Vzh. Nemčijo.

V 11. etapi dirke "Tour de France" je zmagal Francoz Darrigade, ki vodi tudi v splošni klasifikaciji.

Američanka A. Gibson je v finalu premagala Angležinjo A. Mortimer in si osvojila prvenstvo Wimbledona.

44. Gran Prix de France — avtomobilsko dirko v Reimsu — je v rekordnem času osvojil Anglež Hawthorn. Argentinec J. M. Fangio, svetovni prvak, je zasedel 4. mesto in je po dirki izjavil, da ne bo več tekmoval. Itali'an L. Musso se je na tej dirki smrtno ponestrčil.

SLOVENSKI TISK V ARGENTINI

Vestnik, glasilo domobrincev in drugih protikom. bojev. Štev. 7. Vsebina: Vojska in država (Sm. R.); Zadnje sonce (France Balantič); Gorjanci (Fr. Gr.); Iz naših dni (L. P.); Edvard Kardelj, minister-morilec; Spomini (V. Dolenc); Komunizem; Matica mrtvih.

Duhovno življenje. Julij 1958. Vsebina Iznani Adamovi vnuki (Fr. G.); Fervor de un pueblo (A.A.R.); Uresničenje

LOJZE NOVAK
izključno zastopstvo
BUMAR, S. R. L.
Avda de Mayo 302 - T. E. 658-7083
Ramos Mejia
nudi slovenski skupnosti po najboljših cenah — tudi na dolgoročno odplačevanja — najboljše električne hladilnike, televizijske aparate, pralne stroje, štedilnike, radijske aparate, kolesa, električne črpalke za vodo, ventilatorje, šivalne stroje in vse druge potrebščine za dom.
PRIDEM TUDI NA DOM. Klicati T. E. 658-7083 ali osebno v trgovini.

ŽE DOLGO PRIČAKOVANA
DRUŽABNA PRIREDITEV
SLOVENSKE BESEDE
BO V SOBOTO 26. JULIJA 1958 V OBIČAJNIH PROSTORIH V SANTOS LUGARES.
*
Igra znana godba
MOULIN ROUGE

fatimskih napovedi (Škof Gregorij Rožman); Pozabljena velesila; Petnajstim v spomin (Z. Piščanec); Papeški mesečni molitveni namen (Alojzij Košmerlj); Mejja (Gregor Hribar); Blagri (O. Charles - † Fr. Herman Vodenik); Spontanost, svoboda, osebnost (Dr. France Gnido-vec); Prvo prijateljstvo (Dr. At.); Veskse težave današnje mladine (Dr. Lojze Škerlj); Sence (Andrej Bregar); Traba-jando como en la patria" (L. I.); Med Slovenci po svetu; Vesti iz domovine; Nove knjige (Slavko Srebrnič); Gospo-dov dan (Ljubka Šorli); Po svetu; Don Kamilu (G. Guareneschi - Jurak); Šale in otroška priloga Božje stezice.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Prosvetni večer v Ramos Mejiji. Za tretjo nedeljo (20. julija) ob sedmih zvečer v Gallusovi sobi v "sanatoriju" na Necochea 440 (vhod od Castelli, dobre pol kvadre v desno z Avénide de Mayo, višina 500) priredi krajevni odbor Društva Slovencev v Ramos Mejiji prosvetni večer, posvečen vzhodnim vprašanjem (v mesecu svetih slovanskih bratov Cirila in Metoda). Govoril bo g. dr. Pavle Krajnik.

OBVESTILA

VII. Kulturni večer SKA bo v soboto 19. t. m. ob sedmih zvečer v Bullrichevi dvorani, Sarandí 41, Capital. Večer je posvečen sedemdesetletnici Doma in sveta. Predaval bo zadnji urednik revije dr. Tine Debeljak, ki je znova učvrstil redno izhajanje revije in vodil zadnjo generacijo Dominsvetočev.

Slovenci iz San Justa in okolice vabljeni na predavanje, ki ga bo imel g. Janko Hafner o temi: Rakete in umetni sateliti. Predavanje bo v nedeljo 13. julija ob 9,30 v prostorih "Našega Doma", Hipolito Irigoyen 2756, San Justo.

POZIV

Prijatelje Svobodne Slovenije prosimo, da opozore Silva Horvata, Beatriz 3575, Florida in Janeza Mršeta, Espora 3120,

Ali želiš postati
ARGENTINSKI DRŽAVLJAN?
Informacije in pomoč pri
Simonu Rajerju
Alsina 1418, 6. nadstropje, pisarna 3
T. E. 38 - 5860
(blizu Plaza Congreso)
Vsak dan (razen ob sobotah)
od 9. — 11.

Andrej Uršič
krojač
Sporočam svojim rojakom, da sem se preselil v
PASAJE LOS CONDORES
VILLA CARLOS PAZ
prov. Cordoba

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare
Redactor: José Kroselj
Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
Argentina

FRANQUEO PAGADO
Concesión Nº 5775
TARIFA REDUCIDA
Concesión Nº 3824
Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual No. 571282

Olivos, naj nam nemudoma sporočita svoja nova naslova, ker ju pošta na do-sedanjih ne more najti. Če pa vedo oni sami za njuna nova bivališča, jim bomo hvaležni za sporočilo. Prav tako lepo prosimo za sporočilo o sedanjem biva-lišču Jožeta Maleša, ki je pošto dobival na naslovu Avda. L. N. Alem 1044, Capital Federal.

Zakonski par
DOBI SLUŽBO HIŠNIKA
Nastop takoj.
Plača po dogovoru.
Klicati na telefon: 47-2609

Lesno podjetje
KREBS y BELLO
Reconquista 513/II
Capital
T. E. 32-1127 - 32-9272 - 32-7838

ima na razpolago vse vrste stavbnega in mizarskega lesa (Pino Brasil, Petereby, Vitraro, Cedro itd.)
PO UGODNIH CENAH
Slovenci naj se glede nakupa obračajo na
Janeza Žitnika
Telefon 658-2626

ZA SLOVENSKE KUPCE POPUST
JAVNI NOTAR
Francisco Raul Cascante
Escribano Público
Uruguay 387
T. E. 40-1605 Buenos Aires

SLOVENCJI PO SVETU
(Nadaljevanje s 3. strani)

srečen družinski dogodek, ko mu je žena Marta dala krepkega sinčka Peterčka.

Poročili so se: V Sydneyu: Alojzij Trobec, doma iz okolice Trsta in Slavica Grželj iz Sežane; V Canberri: Maks Levanič in Jožica Zelič; V Melbourne: Avguštin Caharija in Marija Košuta, Franc Hartman in Marija Brandmueller. Svatho so imeli tudi pri žaklje-vih v Aldgate. Poročil se je najstarejši sin Aleksander s svojo izvoljenko Av-stralko.

Na občnem zboru Zveze slovenskih klubov za državo Victorijo je bil izvoljen nov odbor, v katerem je prevzel tajniško mesto Wergles.

Člani Slovenskega kluba v Geelongu so se spomnili novodošlih slovenskih vseljencev v Avstralijo, ki so čakali na zaposlitev še v takorišču v Bonegillu. Zanje so pripravili oblek in drugih potreb-nih stvari. Slovenci v taborišču so bili teče obiska in daril zelo veseli.

Slovenci v Melbourneu pripravljajo za županovo Micko novo gledališko pred-stavo. Tokrat bodo postavili na oder igro Stari grehi.

"EUROPAK"
CANGALLO 439, ofcina 119, I nadstropje
T. E. 30 - 5224 Buenos Aires
pošilja v domovino iz svojega skladišta v Trstu vsakovrstne pakete z živili, šivalne stroje, dvokolesa, radijske aparate, škropilnice za vinograd in podobno.
Pošljamo pakete, ki so po najnovejših predpisih oproščeni carine. Pošljamo tudi vse vrste zdravil z letalsko pošto in pakete iz Argen-tine z živili in blagom, ki jih stranke same prinesejo. Paketi prispejo iz Trsta v roke prejemnika v okoli 25 dneh in so v celoti zavarovani. Prodaja ladijskih in letalskih vozni-kart za vse ladijske ter letalske družbe po uradnih cenah.
Uradne ure od 9.30 do 19. ob sobotah od 9. do 12.30
Naročila in denarna nakazila pošljajte na:
EUROPAK — CANGALLO 439, of. 119, 1-er. piso - Buenos Aires

FRANC WERFEL — Prevedel: KAREL MAUSER (93)

PESEM O BERNARDKI
S. Fischer Verlag, Frankfurt am Main

Presadil jo je v najslavnejši redovni francoski vrt, da bi tam skrita cvetela naprej in doseglja tisto popolnost duhov-nih ljudi, ki edino more odgovorjati z milostjo napolnjeni odlikovanki. Med vrtnaricami reda pa je previdnost dolo-čila nuno Marijo Terezijo, hčerko gene-rala Vauzous. Tej je bilo zaupano, da vzgoji značaj, ki ga želi v tisočletni mo-drosti imeti Cerkev, ki natančno pozna ljudi in možnosti. Med stotimi značaji uspe pri petindevetdesetih, da se razli-čne osebnosti približajo temu značaju. Kakor čudovito pa je nuna Vauzous na zunaj prava zastopnica tega značaja, ta-ko trpi v svoji notranjosti na samovolj-nem jazu, ki se kljub askezi in samo-vzgoji le na zunaj približa zahtevam re-da. Njeno poreklo, njeno kri, njeno vzgo-jo, njeno inteligenco in njeno energijo zaman napada njen globoko skriti po-nos. Neupogljiva moč ošabnosti je glob-lji vzrok, zakaj Vauzous ne more priti na jasno ne s seboj, ne z Bernardko. Za-kaj tudi Bernardka je diamant. Vse to pa ni nikakršna duševna aritmetika. Vse se odigrava v neki temni igri pritego-vanja in odpahovanja. Nihče nič ne ve o tem, niti njen spovednik, najmanj vzgojiteljica novink sama. Vedno znova mora napadati Bernardko. Delala je to že v Avstriji. Tedaj pa so jo napadali vsi, ne samo svetne oblasti, temveč tu-di kaplani, dekan Peyramale in škof Bernard Sevére. Do dokončne komisij-ske odločitve so bili nezaupni vsi kakor učiteljica. Na nesrečo pa je Marija Terezija Vauzous kljub jasnim dejstvom obsojena še naprej, da dvomi

v odlikovanko. Proti temu se brani v dolgih molitvah. Toda videti je, da molitve niso uslišane. Vedno znova vpade v njeno duševno stisko migljaj ali ne-doumljiva besedica Marije Bernarde. Če-tudi je vse potrjeno, ona v svoji naj-globlji notranjosti ne more doumeti, da bi bila izmed vseh ljudi izbrana ta na-vadna, površna in na skrivaj uporna na-rava. Vsaj njej se zdi taka. V nezna-ni temini njenega občutja krvavi gro-zno vprašanje: Zakaj ona in ne jaz? In še drugo, še strašnejše vprašanje: Ali je moja pot, ki je polna večnega boja, pravilna, če pa je še druga, ki vesela pelje skozi vse težave do nebes? Dolga leta je Marija Terezija skrivala to bole-leče brezno, pred Marijo Bernardo, pred drugimi in celo pred lastno vestjo. Še-le sanje o massabielski peklski jami, ki so se ponavljale, so pretrgale meg-lo, ki je skrivala brezno. Čeprav je bila poosebljena moč samopremaganja, se ni mogla več obvladovati in je zahte-ovala od ubogega otroka znamenje mi-losti. In glej, prejela je znamenje in spoznala ga je v bliskovitem, strašnem razsvetljenju. Bernardka nosi stigma. Stigma smrtno boleznij. Zavoljo te bo-lezni je postala prva vseh bolnikov sve-ta, ona, ki je pod vodstvom preblašene Device iz nič priklicala vrelec, ki je ti-sočim prinesel zdravje. Bog ji je po vseh čudežih, ki jih je storil po njej, podelil še drugo milost, milost trpljen-ja, milost, da more posnemati Kristu-sa. Nuna Vauzous omahuje. Ležeč na tleh stiska svoj suhi obraz v koščene dlani. Kar se je zgodilo na deklici Ber-

nardki, je strašno in čudovito hkrati. Ni mogoče tega dojeti z mislijo. Skruše-nost in spoštovanje pred misterijem sta pritisnila Marijo Terezijo k tlem. Na tako strašen način odlikovana pa je spet zakrila koleno in se rahlo nasmehnila, kakor da je vse to samo po sebi umevno in ne more biti drugače.

Nuna Vauzous je v razsvetljenju natančno določila bolezen. Tvor na Ber-nardkinem kolenu ne izvira iz bežne in-fekcije. Je in ostane znamenje smrtno boleznij. Kostna jetika je najbolj dolga smrtna bolezen, obenem pa tudi naj-bolj boleča. Dolgo trajanje poostri še dokončna brezupnost v ozdravljenju. V periodičnih napadih se pridruži boleznij kot strašna komplikacija še vnetje živ-cev. Trpljenje lurske deklce ne traja se-dem dni, temveč več kot sedem let. Se-dem let je dvatisoč petsto petinpetde-set dni.

Bernardka se je predala boleznij ka-kor vsemu, kar ji je prineslo življenje, brez ozira in pravdo dna. Tako je iz-polnila Gospejino željo, ko je žvečila grenka zelišča, ko je jedla mokro zem-ljo in ko je dvakrat v enem dnevu šla v levjo jamo k Peyramaleu. Tako je prestala zaslišavanja, preiskavo psihia-tra, neumna vpraševanja radovednežev, psovanja, poviševanja in nasprotovanja. Tako je zdaj popolnoma naravno spre-je-la tudi bolezen, ne da bi enkrat sam-krat z besedo mislila na skrivnost, ki jo je spoznala nuna Vauzous, in ki tudi njenemu lastnemu sreju ni ostala skrita. Nekoč je rekla Nataliji:

"Poslana mi je ta bolezen, ker z me-noj ne morejo kaj drugega začeti..."
V teh smehljajočih besedah ni niti sledu tipične ponižnosti. Prav nobene razlike ni z odgovorom, ki ga je Ber-narda koj prvi dan dala prednici Im-berti, ko jo je vprašala, kaj zna: "Oh,

pas grand' chose, Madame la Supérieure." Ta odgovor ni prišel iz samoceni-tve, ki je ne moreta omajati ne nebeška dobrota, ne odobravanje sveta. Tudi v dolgi boleznij ne igra Bernardka niti za trenutek junakinje, ali močne potrpežljive duše. Če postanejo bolečine prehude, vzdihuje in toži in prosí za zdravlila, ki bi jo omamila. Če bi bila bolna nuna Vauzous — kar pa ni — bi niti v naj-hujših bolečinah ne zavzdihnila, temveč bi toga in bleda molčala v bolečinah in jih darovala kakor srednjeveška kralji-ca. Ne tako Bernardka. Ne misli na to, da bi žrtvovala to, kar se ne da od-vrniti. Ne hrepeni po plačilu. Strašno oteklino na kolenu je skrivala tako dol-gó samo zavoljo tega, da bi je ne od-poklicali od dela. Sedaj ni mogla več dolgo molčati. Čeprav je kolikor mogo-če skrivala vzdihovanja, je to delala iz strahu, da bi je ne prenesli v bol-nico. Hotela pa je ostati doma, kakor nje-na blažena prijateljica, sestra Zofija.

Bolezen leži pred Bernardko kakor mogočna gora, skozi katero se mora s svojimi šibkimi rokami prigrebsti, da bi nekje prišla na dan. Grebe v stotih in stotih dneh, ne da bi izgubila pog-um, grebe z vedrostjo dobrega delavca. Neprenehoma, brez odmora je zaposle-na. Vse ji postaja umetnost: ležanje, sedenje, vsak gib v postelji, diha-nje, spanje in prebujenje. Z isto natan-čnostjo, kakor je nekoč vezla, pre-življa sedaj svojo bolezen. Ne kaže nepotrpežljivosti niti si ne želi, da bi konec prišel čim prej. V svoje ve-liko začudenje so sestre ugotovile, da se Marija Bernarda krčevito oklepa življenja, čeprav je eno samo trpljenje. Ker ji je kostno tkivo v nogah in ra-menih razpadalo, se je morala podvreči ponovnim operacijam. Odpeljati so jo morali v bolnišnico. Ko se je mogla

spet vrniti v samoustansko hišo, je od veselja vzklikala, kljub silni slabosti, ki je prevevala njeno telo.

Med njeno boleznij so vsi ugotovi-li, da se je Bernardkin vpliv na duše ljudi še povečal. Sestre v Neversu so sedaj mogle spoznati dragocnost za-klada, ki jim je bil izročen v varstvo. Nič posebnega se ni zgodilo, pa je ven-dar celica Marije Bernarde postala srce samostana. Kakor vedno prej, tako tudi sedaj dekile iz Lurda ni povedala ničesar, kar bi preseglo njeno naravno nadarje-nost. Iz njenih ust ni prišel noben iz-raz velike pobožnosti niti ne šepet mi-stičnih skrivnosti. Vendar je tu in tam za njenimi vsakdanjimi besedami zve-nela skrivnostnost, ki je privabila solze v oči sestri Nataliji in celo prednici Imbert.

Največjo spremembo na duši je doži-vela Marija Terezija Vauzous. Toda tudi tej njeni spremembi je bilo vzrok sta-lišče, da je treba zveličanje doseči z od-ločno voljo, se je trudila postati poniž-na, kar je bilo tuje njeni naravi. Pred-vsem se je ona, generalova hči, odločila, da bo stregla temu otroku, ki se je dvig-nil iznad vsakdanjih ljudi, noč in dan. Z železno voljo je zahtevala, da vsó skrb prepustijo prav njej, mnogokrat je mo-rala zato sestra prednica posredova-ti med bivšo voditeljico novink in nje-no pomočnico sestri Natalijo, ki se ni hotela povsem ločiti od svoje ljube Ma-rije Bernarde. In kar smešno je izgleda-lo, ko je bilo videti, da se v oskrbovan-ju Bernardke z vsó svojo staro natan-čnostjo kot njena bivša nadrejtenka Ma-rija Terezija Vauzous ni počutila sre-čno, pač pa neprijetno stara zagren-jenost kljub spreobrnjenju in žrtvam po-stala, v drugačni obliki, nove vrste za-grenjenost.